

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja

Druk nr 1477
Warszawa, 20 lutego 2007 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- Karta Praw Polskich Rodzin.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Andrzeja Mańkę.

(-) Przemysław Andrejuk; (-) Witold Bałazak; (-) Krzysztof Bosak;
(-) Edward Ciągło; (-) Janusz Dobrosz; (-) Andrzej Fedorowicz; (-) Roman Giertych; (-) Witold Hatka; (-) Jan Jarota; (-) Marek Kawa; (-) Janusz Kołodziej; (-) Andrzej Mańka; (-) Arnold Masin; (-) Halina Murias;
(-) Leszek Murzyn; (-) Mirosław Orzechowski; (-) Edward Ośko;
(-) Stanisław Papież; (-) Radosław Parda; (-) Daniel Pawłowiec;
(-) Szymon Pawłowski; (-) Elżbieta Ratajczak; (-) Bogusław Sobczak;
(-) Antoni Sosnowski; (-) Piotr Ślusarczyk; (-) Rafał Wiechecki;
(-) Stanisław Zadora.

Uchwała
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia

KARTA PRAW POLSKICH RODZIN

Sejm RP biorąc pod uwagę osiągnięcia Cywilizacji Zachodu w dziedzinie życia rodzinnego, zwłaszcza te, które Stolica Apostolska – pod kierunkiem największego z rodu Polaków Jana Pawła II - spisała w Karcie Praw Rodziny potwierdza, że:

- A. prawa ludzkie, chociaż ujęte jako prawa jednostki, posiadają podstawowy wymiar społeczny, wyrażający się w sposób zasadniczy i przyrodzony w rodzinie;
- B. rodzina zbudowana jest na małżeństwie - głębokim i uzupełniającym się związku mężczyzny i kobiety, który opiera się na nierozzerwalnej więzi małżeństwa zawartego dobrowolnie i publicznie, otwartego na przekazywanie życia;
- C. małżeństwo jest instytucją naturalną, wyłącznie jemu powierzona jest misja przekazywania życia;
- D. rodzina, związek naturalny, pierwotny w stosunku do państwa czy jakiegokolwiek innej wspólnoty, posiada swoje własne, niezbywalne prawa;
- E. rodzina, będąca czymś znacznie więcej niż tylko zwykłą jednostką prawną, społeczną czy ekonomiczną, stanowi wspólnotę miłości i solidarności, jedyną pod względem możliwości nauczania i przekazywania wartości kulturalnych, etycznych, społecznych, duchowych i religijnych, istotnych dla rozwoju i powodzenia własnych członków oraz społeczeństwa;
- F. rodzina jest miejscem spotkania różnych pokoleń, które pomagają sobie wzajemnie w osiągnięciu pełniejszej mądrości życiowej oraz w godzeniu praw poszczególnych osób z wymaganiami życia społecznego;
- G. rodzina i społeczeństwo, połączone ze sobą żywotnymi i organicznymi więzami, uzupełniają się w funkcji obrony i rozwoju dobra wszystkich ludzi i każdego człowieka;

H. doświadczenie różnych kultur przestrzeni wieków, w szczególności kultury polskiej, unaocznilo konieczność uznawania i obrony instytucji rodziny przez społeczeństwo;

I. społeczeństwo, a w szczególności państwo i organizacje międzynarodowe, winny czynić wszystko, co możliwe celem udzielenia wszelkiej pomocy - politycznej, ekonomicznej, społecznej i prawnej - niezbędnej do umocnienia jedności i stabilności rodziny, tak aby mogła ona sprostać swym specyficznym zadaniom;

J. prawa, podstawowe potrzeby, powodzenie i wartości rodziny, choć w wielu wypadkach są coraz lepiej chronione, często jednak nie są uznawane, a nawet są zagrożone przez różne ustawy, instytucje i programy społeczno-ekonomiczne;

K. wiele rodzin jest zmuszonych do życia w warunkach ubóstwa, które uniemożliwiają wypełnianie przez nie z godnością ich roli;

L. Rzeczpospolita Polska, świadoma tego, że dobro człowieka, społeczeństwa i państwa polskiego związane jest z życiem rodziny, uznaje, że jej zadaniem jest popieranie instytucji małżeństwa i rodziny oraz ich obrona przed jakimikolwiek atakami.

Sejm RP, biorąc pod uwagę potrzebę dalszej debaty i kolejnych uregulowań w prezentowanym zakresie, przedkłada obecnie.

KARTĘ PRAW POLSKICH RODZIN

i wzywa wszystkie instytucje i osoby do szanowania tych praw, do zapewnienia rzeczywistego ich uznawania i przestrzegania.

Art. 1

Każdy człowiek ma prawo do swobodnego wyboru drogi życiowej, a więc do zawarcia związku małżeńskiego i założenia rodziny albo do pozostawania w stanie bezżennym;

a) Każdy mężczyzna i każda kobieta, po osiągnięciu wieku odpowiedniego do zawarcia małżeństwa i posiadający niezbędne do jego zawarcia zdolności, ma prawo do pobrania się i założenia rodziny, bez żadnej dyskryminacji; ustawowe ograniczenia tego prawa, stałe lub czasowe, mogą być wprowadzane jedynie wówczas, gdy wypływają z obiektywnych i

poważnych wymagań samej instytucji małżeństwa oraz jego znaczenia publicznego i społecznego; w każdym przypadku muszą one szanować godność i podstawowe prawa człowieka.

b) Obywatele polscy, którzy zamierzają się pobrać i założyć rodzinę, mają prawo oczekiwać ze strony społeczeństwa zapewnienia im takich warunków moralnych, wychowawczych, społecznych i ekonomicznych, które pozwolą im z całą świadomością i odpowiedzialnością wykonywać prawo do małżeństwa.

c) Stosowne organy państwa polskiego, a w szczególności Rzecznik Praw Rodziny, winien wspierać instytucjonalną wartość małżeństwa; związki pozamałżeńskie nie mogą być stawiane na równi z małżeństwami zawartymi w sposób właściwy.

Art. 2

Małżeństwo może zostać zawarte wyłącznie za dobrowolną i obopólną zgodą, odpowiednio wyrażoną.

a) Doceniając tradycyjną rolę rodziny w kierowaniu decyzjami dzieci, należy wystrzegać się wszelkiego przymusu, który przeszkadzałby w wyborze określonej osoby na współmałżonka.

b) Przyszli małżonkowie posiadają prawo do wolności religijnej; tak więc żądanie odrzucenia wiary lub zmiany wyznania niezgodnie z sumieniem, stawiane jako warunek zawarcia małżeństwa, jest pogwałceniem tego prawa.

c) W naturalnym uzupełnianiu się mężczyzny i kobiety oboje oni posiadają w małżeństwie tę samą godność i równe prawa.

Art. 3

Małżonkowie mają niezbywalne prawo do założenia rodziny i decydowania o czasie narodzin i liczbie dzieci, uwzględniając w pełni obowiązki wobec siebie samych, wobec dzieci już narodzonych, rodziny i społeczeństwa, we właściwej hierarchii wartości i zgodnie z naturalnym porządkiem moralnym, który wyklucza uciekanie się do sterylizacji i aborcji.

- a) Szczególnym zadaniem Rzecznika Praw Rodziny jest podjęcie oraz kierowanie debatą publiczną nad problemem antykoncepcji, z uwzględnieniem jej wpływu na rodzinę i naród, a w szczególności na zdrowie i prawa kobiet.
- b) Poczynania władz publicznych lub organizacji, zmierzające do ograniczenia w jakikolwiek sposób wolności małżonków w podejmowaniu decyzji co do potomstwa, stanowią ciężką obrazę godności ludzkiej i sprawiedliwości.
- c) Rodzina ma prawo do pomocy ze strony społeczeństwa w tym, co dotyczy wydania na świat i wychowywania dzieci. Małżeństwa wielodzietne mają prawo do odpowiedniej pomocy i nie mogą być poddawane dyskryminacji.

Art. 4

Życie ludzkie, od samego poczęcia, bezwzględnie winno być otoczone troską i szacunkiem.

- a) Aborcja jest bezpośrednim pogwałceniem podstawowego prawa każdej istoty ludzkiej - prawa do życia.
- b) Poszanowanie dla godności ludzkiej wyklucza jakiejkolwiek manipulacje eksperymentalnie dokonywane na ludzkim embrionie lub inne jego wykorzystywanie.
- c) Każda interwencja w dziedzictwo genetyczne osoby ludzkiej, której celem nie jest korekta anomalii, stanowi pogwałcenie prawa do nienaruszalności fizycznej i pozostaje w sprzeczności z dobrem rodziny.
- d) Zarówno przed, jak i po narodzeniu dzieci mają prawo do ochrony i specjalnej opieki; to samo dotyczy matek w okresie ciąży i - w rozsądnych wymiarach - po porodzie.
- e) Wszystkie dzieci, bez względu na to, czy narodziły się z małżeństwa, czy też ze związku pozamałżeńskiego, posiadają takie same prawa do opieki społecznej i do troski o pełny rozwój ich osobowości.
- f) Sieroty oraz dzieci pozbawione rodziców czy opiekunów winny być otoczone przez społeczeństwo szczególną troską. W sprawach dotyczących adopcji lub przyjęcia dzieci na wychowanie przez inną rodzinę, państwo powinno wprowadzić odpowiednie ustawy prawne, które ułatwią rodzinom zdolnym do tego przyjęcie dzieci potrzebujących opieki - na stałe lub czasowo - a jednocześnie uwzględniające naturalne prawa rodziców.

g) Dzieci niepełnosprawne posiadają prawo do tego, by w domu i w szkole mieć warunki sprzyjające ich ludzkiemu rozwojowi.

Art. 5

Rodzice, ponieważ dali życie dzieciom, mają pierwotne, niezbywalne prawo i pierwszeństwo do wychowania potomstwa i dlatego muszą być uznani za pierwszych i głównych Jego wychowawców.

a) Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniem moralnym i religijnym, z uwzględnieniem tradycji kulturalnych rodziny, które sprzyjają dobru i godności dziecka; winni także otrzymywać od społeczeństwa odpowiednią pomoc i wsparcie konieczne do wypełnienia roli wychowawców.

b) Rodzice mają prawo do swobodnego wyboru szkół lub innych środków niezbędnych do kształcenia dzieci, zgodnie z własnymi przekonaniem. Władze publiczne winny sprawić, że rozdział dotacji publicznych będzie rzeczywiście umożliwiał rodzicom korzystanie z tego prawa, bez nakładania na nich niesprawiedliwych ciężarów. Rodzice nie powinni, w sposób bezpośredni czy pośredni, być zmuszani do dodatkowych wydatków, co stanowiłoby niesprawiedliwą przeszkodę lub ograniczenie możliwości korzystania z tego uprawnienia.

c) Rodzice mają prawo do tego, że ich dzieci nie będą musiały uczęszczać do szkół, które nie zgadzają się z ich własnymi przekonaniem moralnym i religijnym. W szczególności wychowanie seksualne, stanowiące podstawowe prawo rodziców, winno dokonywać się zawsze pod ich troskliwym kierunkiem, zarówno w domu, jak i wybranych i kontrolowanych przez nich ośrodkach wychowawczych.

d) Podstawowe prawo rodziców do wychowywania dzieci powinno być wspierane przez rozmaite formy współpracy rodziców z nauczycielami i kierownictwem szkoły, a w szczególności przez dopuszczenie obywateli do uczestnictwa w działalności szkoły oraz w określaniu i wprowadzaniu w życie polityki wychowawczej.

f) Rodzina ma prawo wymagać, by środki społecznego przekazu stanowiły pozytywne narzędzie budowania społeczeństwa i by wspierały podstawowe wartości rodziny. Jednocześnie rodzina ma prawo do odpowiedniej ochrony, a w szczególności do ochrony swych najmłodszych członków, przed ujemnymi wpływami i nadużyciami ze strony środków przekazu.

Art. 6

Rodzina ma prawo istnieć i rozwijać się jako rodzina.

- a) Władze publiczne winny uznawać i wspierać godność, słuszną niezależność, intymność, integralność i stałość każdej rodziny.
- b) Szczególnym zadaniem Rzecznika Praw Rodziny jest podjęcie oraz kierowanie debatą publiczną nad instytucją rozvodu, z uwzględnieniem jej destrukcyjnego wpływu na instytucję rodziny, a w szczególności na dzieci.

Art. 7

Każdej rodzinie przysługuje uprawnienie do swobodnego organizowania życia religijnego w ognisku domowym pod kierunkiem rodziców, jak również prawo do publicznego wykonywania i głoszenia swojej wiary, uczestniczenia w kulcie publicznym oraz swobodnego wyboru programów wychowania religijnego, bez znoszenia z tego powodu jakiegokolwiek dyskryminacji.

Art. 8

Rodzina ma prawo do wypełniania swej funkcji społecznej i politycznej w budowaniu społeczeństwa.

- a) Rodziny mają prawo do zrzeszania się z innymi rodzinami i instytucjami celem właściwego i gorliwego wypełniania swych zadań, a także dla ochrony praw rodziny, popierania jej dobra i reprezentowania interesów.
- b) Rodziny i zrzeszenia rodzin winny mieć zapewnione prawo do wypełnienia właściwej im roli w przygotowywaniu i wprowadzaniu w życie programów gospodarczych, społecznych, prawnych i kulturalnych, mających wpływ na życie rodzinne.

Art. 9

Rodziny mają prawo oczekiwać od władz publicznych właściwej, nikogo nie dyskryminującej polityki rodzinnej w kwestiach prawnych, gospodarczych, społecznych i finansowych.

a) Rodziny mają prawo do takich warunków ekonomicznych, które im zagwarantują odpowiadający ich godności poziom życia i pełny rozwój. Nie wolno pozbawiać ich prawa do nabywania i posiadania dóbr prywatnych, które sprzyjałyby stabilizacji życia rodzinnego; prawa dotyczące dziedziczenia i przekazywania majątku winny respektować potrzeby i uprawnienia członków rodziny.

b) Rodziny mają prawo spodziewać się, że społeczeństwo, przewidując ich potrzeby, zapewni im pomoc w nadzwyczajnych wypadkach, takich jak przedwczesna śmierć jednego lub obojga rodziców, opuszczenie rodziny przez jednego z małżonków, w razie wypadku, choroby czy inwalidztwa, w razie bezrobocia lub wtedy, gdy rodzina musi ponosić dodatkowe ciężary związane ze starością, niedorozwojem fizycznym czy umysłowym któregoś ze swych członków, czy też w związku z wychowywaniem dzieci.

c) Osoby starsze mają prawo do tego, by mieć zapewnione miejsce - we własnej rodzinie lub, gdy jest to niemożliwe, w instytucjach do tego powołanych - gdzie mogłyby dożywać swej starości, wykonując czynności dostosowane do ich wieku i zapewniające im udział w życiu społecznym.

d) Prawa i potrzeby rodziny, a w szczególności wartość jedności rodzinnej, winny być uszanowane również w polityce i ustawodawstwie karnym w taki sposób, aby więźniowie mogli pozostawać w kontakcie ze swoimi rodzinami, a rodziny w okresie uwięzienia któregoś ze swych członków otrzymywały niezbędne wsparcie.

Art. 10

Rodziny mają prawo do takiego systemu społecznego i gospodarczego, w którym organizacja pracy umożliwia członkom rodziny wspólne życie i nie zagraża jedności, powodzeniu i stabilności rodziny, zapewniając jednocześnie możliwość zdrowego wypoczynku.

a) Wynagrodzenie za pracę winno być wystarczające do założenia i godnego utrzymania rodziny, czy to dzięki odpowiedniej płacy, określonej jako „płaca rodzinna”, czy też dzięki innym środkom społecznym, jak zasiłki rodzinne bądź wynagrodzenie pracy domowej

jednego z rodziców; powinno być ono takie, aby matka nie była zmuszona do pracy poza domem ze szkodą dla życia rodziny, a zwłaszcza wychowywania dzieci.

b) Należy uznać i szanować pracę matki w domu, zgodnie z wartością, jaką przynosi ona rodzinie i społeczeństwu.

Art. 11

Rodzina ma prawo do mieszkania odpowiedniego dla życia rodzinnego i dostosowanego do liczby jej członków, w miejscu zapewniającym podstawowe usługi konieczne do życia rodziny i wspólnoty.

Art. 12

Rodziny migrantów mają prawo do takiej samej ochrony społecznej, jaka przysługuje innym rodzinom.

a) Rodziny imigrantów mają prawo do poszanowania własnej kultury oraz do wsparcia i opieki koniecznej dla ich włączenia się we wspólnotę, do której wnoszą swój wkład.

b) Emigranci zatrudnieni w jakimś kraju mają prawo do jak najszybszego sprowadzenia swoich rodzin.

c) Uchodźcy mają prawo oczekiwać ze strony władz publicznych i organizacji międzynarodowych pomocy w połączeniu się z własnymi rodzinami.

Art. 13

Szczególną troskę nad respektowaniem zapisów niniejszej Karty powierza się instytucji Rzecznika Praw Rodziny, powołanej do istnienia odrębnymi przepisami.

Art. 14

Niniejsza karta staje się integralną częścią obecnie obowiązującego dorobku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej w tym Narodowego Planu Wspierania Rodziny oraz analogicznych planów na kolejne okresy programowania.

Art. 15

Po szerokiej debacie publicznej oraz przeprowadzeniu referendum możliwe będzie wpisanie idei przewodnich niniejszej Karty do Konstytucji RP, w większym zakresie niż ma to miejsce obecnie.

Art. 16

Sejm RP wzywa Rząd RP do składania corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, informacji o podjętych działaniach w celu urzeczywistnienia praw rodziny.

Art. 17

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Jak wskazują wyniki badań socjologicznych społeczeństwa polskiego najczęściej wskazywaną przez respondentów ważną dla nich wartością jest rodzina. Toteż w sposób uzasadniony można stwierdzić, że w Polsce istnieje powszechne zrozumienie dla podjęcia szybkich, głębokich czy wręcz radykalnych działań mających na celu wsparcie dla polskich rodzin.

Zespół przedsięwzięć mający zrealizować ten cel powszechnie określany jest mianem polityki prorodzinnej. Sejm RP widząc konieczność podjęcia zdecydowanych kroków w tym zakresie podjął uchwałę zobowiązującą Rząd RP do przygotowania Narodowego Programu Wspierania Rodziny. Jak dotąd jednak nie są znane żadne wiarygodne informacje dotyczące realizacji przez Rząd zaleceń Sejmu. Jedną z prawdopodobnych przyczyn takiego stanu rzeczy jest rozbieżność pomiędzy inicjatorami uchwały a urzędnikami rządowymi w zakresie pojmowania celów, jakie ma realizować polityka prorodzinna, a nawet brak jasności po stronie organów wykonawczych czym ta polityka jest w swej istocie. Świadczyć o tym mogą również propozycje działań deklarowane w mediach czy na forum parlamentu. Jedne utożsamiają politykę prorodziną z działaniami mającymi na celu przede wszystkim wzrost dzietności i przełamanie zapaści demograficznej, drugie pomoc socjalną dla rodzin wielodzietnych, inne wreszcie tylko sprawiedliwe rozwiązania podatkowe. Zdaniem wnioskodawców polityka prorodzinna zawiera wszystkie te elementy, przekraczając jednak zdecydowanie swoim zakresem sumę wymienionych przedsięwzięć. Naszym zdaniem polityka prorodzinna to zespół działań mający wspierać (a nie wyłączać) każdą rodzinę dla niej samej w przynależnych jej z natury funkcjach społecznych, wychowawczych, kulturowych, ekonomicznych i religijnych.

Wobec wykazanych rozbieżności w rozumieniu zagadnienia istnieje konieczność stworzenia mocnej podstawy, w oparciu o którą założenia polityki prorodzinnej byłyby przygotowane. Zdaniem wnioskodawców takim fundamentem może stać się przyjęcie przez Sejm RP uchwały – Karta Praw Polskich Rodzin. Wzorcowy dokument zatytułowany Karta Praw Rodzin został przygotowany przez Stolicę Apostolską pod osobistym kierownictwem największego z Polaków Ojca Świętego Jana Pawła II. Zawarte w nim idee i prawa, po przyjęciu przez polski parlament, staną się gruntownym fundamentem rozwoju polskiej rodziny i gwarancją przestrzegania jej niezbywalnych praw, a co za tym idzie, także prawidłowego rozwoju polskiego społeczeństwa i państwa.

Zawarty w Karcie art. 16 pozwoli Sejmowi RP corocznie monitorować działania podejmowane w celu jej przestrzegania i korygować działania Rządu RP. Wnioskodawcy wskazują również na konieczność przywrócenia instytucji Rzecznika Praw Rodziny, aby zwiększyć nadzór nad przestrzeganiem praw rodziny oraz wzmocnić skuteczność wdrażania działań prorodzinnych.